



# Россып народных традиций

**Вопыт па захаванні нематэрыяльнай гісторыка-культурнай спадчыны абмеркавалі на рэспубліканскім семінары ў Жыткавіцкім раёне. Пленарнае пасяджэнне, фестываль, экскурсія, этнавечарына — змястоўная праграма разгарнулася на два дні.**

У ліку арганізатараў і ўдзельнікаў — прадстаўнікі Міністэрства культуры, Рэспубліканскага цэнтру нацыянальных культур, Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта культуры і мастацтваў, галоўнага ўпраўлення культуры Гомельскага аблвыканкама, Гомельскага абласнога цэнтру народнай творчасці, спецыялісты з усіх рэгіёнаў нашай краіны, госці з Наўгародшчыны Расійскай Федэрацыі. Распачаўся семінар... фестывалем.

## ЮРАЎСКІ КАРАГОД

Рэгіянальны фестываль нематэрыяльнай культурнай спадчыны “Карагоднае кола” ладзіцца ў рамках рэалізацыі плана аховы вясновага абраду “Юраўскі карагод” у вёсцы Пагост Жыткавіцкага раёна пры фінансавай падтрымцы UNESCO.

Абрад складаецца з дзеянняў, скіраваных на ўрадлівасць зямлі і дабрабыт людзей. У ім сканцэнтраваны ўзоры старажытных карагодаў, песень, а таксама адметныя матэрыяльныя праявы рэгіянальнай культуры — хлеб-“карагод”, народныя строі, ручнікі. Сёння гэтая традыцыя падтрымліваецца дзякуючы жыхарам вёскі Пагост і дзейнасці філіяла “Пагосцкі клуб-бібліятэка” Жыткавіцкага раённага цэнтру народнай творчасці і арганізацыі вольнага часу насельніцтва.

Напярэдадні свята жанчыны выпякаюць пшанічны каравай пад назвай “карагод” і булчкі-перапечкі для пачастункаў. Зранку збіраюцца ў клубе: дзяўчаты плятуць вянкi з барвенку, а старэйшыя жанчыны рыхтуюць для ўпрыгажэння “карагода” тры галінкі пладовага дрэва з трыма

разгалінаваннямі, аздобленыя цес-там, зелянінай, папяровымі кветкамі і стужкамі.

Пасля таго як “карагод” упрыгожаны, ладзіцца шэсце на жытнёвае поле. На чале — дзяўчаты з ручніком і мужчыны з іконай, зоркай, “карагодам” і граблямі, павязанымі фартухам. Астатнія крочаць за імі па вуліцах вёскі. На полі адбываюцца традыцыйныя рытуалы. Спяваюць песні, водзяць карагоды вакол мужчын, якія стаяць у цэнтры з рытуальнымі прадметамі. Калі ўдзельнікі абраду выходзяць з поля, усе зноў далучаюцца да шэсця і ідуць па вуліцах з песнямі і музыкай, спыняючыся і водзячы карагоды ля двароў. Пасля вяртання ў цэнтр вёскі на пляцоўцы ля клуба-бібліятэкі ладзіцца Юраўскае гулянне — танцы, спевы, гульні, выступленні фальклорных калектываў, іншыя забавы. Завяршаецца свята падзелам “карагода” і пачастункам.

## ЗГОДНА З ТРАДЫЦЫЯЙ

Першы дзень фестывалю распачаўся абрадам “Юраўскі карагод”. Пазней адбыліся святочны канцэрт “Вясна-красна на ўвесь свет!”, канцэрт-прэзентацыя “Захавальнікі спадчыны”, творчая акцыя “Песні над Прыпяццю” і вечарына беларускіх традыцыйных танцаў з удзелам мясцовых музыкаў.

Асобнай часткай фестывалю зрабіліся культурна-адукацыйныя праграмы па краязнаўстве Тураўшчыны і рэспубліканскі семінар “Захаванне нематэрыяльнай гісторыка-культурнай спадчыны Беларусі: міжнародны і нацыянальны досвед”. Таксама ў фае Тураўскага гарадскога дома культуры размясцілася фотавыстава “Дакрануцца да спадчыны душой”, падрыхтаваная Міністэрствам культуры да 20-годдзя Канвенцыі аб ахове нематэрыяльнай культурнай спадчыны.

Сустрэча з удзельнікамі свята “Юр’я” — выдатная магчымасць пазнаёміцца з прадстаўнікамі розных супольнасцей носьбітаў фальклору

Жыткавіцкага раёна, якія штогод далучаюцца да “Юраўскага карагода” ў вёсцы Пагост, а таксама аднаўляюць і захоўваюць традыцыйныя абрады і святы ў сваіх вёсках. Госці могуць далучыцца да майстар-класа, пагутарыць з мясцовымі і пазнаёміцца з этнаграфічнай экспазіцыяй цэнтру традыцый Пагосцкага клуба-бібліятэкі.

## ПАВАГА ДА НОСЬБІТАЎ

Важнай умовай удзелу гасцей у свяце з’яўляецца выкананне патрабаванняў этычнага кодэкса стасункаў з носьбітамі нематэрыяльных культурных каштоўнасцей — адмысловай памятки аб правілах паводзін. Да прыкладу, ажыццяўляючы камунікацыю з носьбітамі можна толькі пры ўмове іх папярэдняй інфармаванай згоды аб мэтах і выніках такой камунікацыі. Трэба строга выконваць рэкамендацыі супрацоўнікаў мясцовых арганізацый культуры, якія дапамагаюць у правядзенні традыцыйных цырымоній, а таксама не ўмешвацца і не перашкаджаць выкананню прынятых у пэўнай мясцовасці форм правядзення абрадаў і свят.

Пры жаданні далучыцца да абрадавых і творчых практык або пераймання традыцыі, веды і навывкі

неабходна набываць загадзя ў непасрэдным узаемадзеянні і кансультацыях з носьбітамі, паважаючы іх маральныя, матэрыяльныя правы і прыватнае жыццё, а таксама пры дапамозе супрацоўнікаў мясцовых устаноў культуры ў межах запланаваных адукацыйных і культурных мерапрыемстваў.

Больш за дзесяць фальклорных калектываў у Жыткавіцкім раёне падтрымліваюць жывыя традыцыі, увасобленыя ў святах каляндарнага і сямейнага цыклаў, захоўваюць музычную культуру і ўзоры вуснай народнай творчасці. Акрамя “Юраўскага карагода”, яшчэ пяць элементаў нематэрыяльнай спадчыны раёна ўключаныя ў Дзяржаўны спіс гісторыка-культурных каштоўнасцей Рэспублікі Беларусь. Гэта спеўны стыль Тураўскага міжрэчча Прыпяці і Свігі, які захоўваюць

У 2019 годзе “Юраўскі карагод” быў уключаны ў Спіс нематэрыяльнай культурнай спадчыны UNESCO, якой патрабуецца тэрміновая ахова.



Падчас фестывалю



Захавальнікі абраду "Юраўскі карагод"

удзельніцы народнага фальклорнага калектыву "Дубравіца" ў аграгарадку Рычоў, традыцыя вырабу прыпячкага чоўна майстрамі вёскі Перароў, традыцыя прыгатавання і спажывання страў з таркаванай бульбы, мастацкія практыкі саломалляцтва і майстэрства выцінанкі.

### АКТУАЛЬНЫЯ ПЫТАННІ

Падчас пленарнага пасяджэння з прывітальным словам да ўдзельнікаў семінара звярнуўся намеснік начальніка галоўнага ўпраўлення культуры Гомельскага аблвыканкама Аляксей Гардзюк.

Кансультант упраўлення па ахове гісторыка-культурнай спадчыны Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь Генадзь Ходар выступіў з дакладам аб досведзе Рэспублікі Беларусь па рэалізацыі Канвенцыі аб ахове нематэрыяльнай культурнай спадчыны UNESCO.

Аб выніках рэалізацыі праекта па вясновым абрадзе "Юраўскі карагод" у вёсцы Пагост Жыткавіцкага раёна ў рамках міжнароднага супрацоўніцтва UNESCO распавяла вядучы спецыяліст Інстытута павышэння кваліфікацыі і перападрыхтоўкі кадраў Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта культуры і мастацтваў Алена Каліноўская.

Дырэктар Наўгародскай дзіцячай музычнай школы, мастацкі кіраўнік Наўгародскага фальклорнага тэатра "Кудзесы" Марына Бур'як падзялілася асаблівасцямі работы дзіцячай музычнай школы рускага фальклору па захаванні традыцыйнай мастацкай культуры. Кіраўнік народнага калектыву "Скарбонка" Капыльскага раённага цэнт

раённага цэнт

раённага цэнт

раённага цэнт

раённага цэнт

раённага цэнт

раённага цэнт

### Жыццё "Юраўскага карагода" падтрымліваюць жыхары вёскі Пагост і дзейнасць філіяла "Пагосцкі клуб бібліятэка" Жыткавіцкага раённага цэнт

раённага цэнт

### КОЛА ГАСЦЕЙ

раённага цэнт

раённага цэнт

раённага цэнт

раённага цэнт

раённага цэнт

